รายงานสถานการณ์ศัตรูพืชไร่
วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๖๓
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔ โทรสาร ๐ ๒๙๕๕ ๑๕๑๔
E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

สถานการณ์การระบาดศัตรูพืชที่สำคัญ

ศัตรูพืชไร่

๑. สถานการณ์การปลูกพืชไร่

๑.๑ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด ๕๓ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๘,๔๓๐,๖๙๗.๗๕ ไร่
๑.๒ พื้นที่ปลูกอ้อยทั้งหมด ๓๒ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๒,๘๓๑,๙๙๒ ไร่
๑.๓ พื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมด ๖๑ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๘๑๔,๘๕๒.๘๗ ไร่
๑.๔ พื้นที่ปลูกสับปะรดทั้งหมด ๑๔ จังหวัด รวมพื้นที่ยืนต้น ๒๔๕,๙๖๐ ไร่

๒. สถานการณ์การระบาดของศัตรูพืชที่สำคัญ

๒.๑ ศัตรูมันสำปะหลัง

๒.๑.๑ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง พบการระบาด ในพื้นที่ ๕ จังหวัด จำนวน ๒,๐๖๒ ไร่ การระบาดลดลง ๓๕ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒,๐๙๗ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๒๑ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๑๓๐ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑,๙๑๑ ไร่

๒.๒.๒ เพลี้ยแป้งสีชมพูมันสำปะหลัง พบการระบาด ในพื้นที่ ๕ จังหวัด จำนวน ๒๐๖ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๔๔ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๖๒ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๓๒ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๖๒ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑๑๒ ไร่

๒.๒.๓ ไรแดง พบการระบาดในพื้นที่ ๑๐ จังหวัด จำนวน ๑,๒๙๔ ไร่ การระบาดลดลง ๑๔๗ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๔๔๑ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๗๖๗ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุ ๕ - ๘ เดือน จำนวน ๓๕๑ ไร่
๓) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๑๗๖ ไร่

๒.๒.๓ แมลงนูนหลวง พบการระบาด ในพื้นที่ ๒ จังหวัด จำนวน ๒๒ ไร่ การระบาดลดลง ๒๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๔๒ ไร่)

๑) มันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน จำนวน ๑ ไร่
๒) มันสำปะหลังอายุมากกว่า ๘ เดือน จำนวน ๒๑ ไร่

๒.๒.๔ เพลี้ยหอย พบการระบาดในพื้นที่ ๔ จังหวัด จำนวน ๒๘๑ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๓๐ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒๕๑ ไร่)

๒.๒.๕ แมลงหวี่ขาว พบการระบาดพื้นที่ ๓ จังหวัด จำนวน ๘๓๑ ไร่ การระบาดลดลง ๑ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๘๓๒ ไร่)

๒.๒.๖ โรคโคนเน่า...

๒.๒.๖ โรคโคนเน่าหัวเน่า พบการระบาด ในพื้นที่ ๑ จังหวัด จำนวน ๕ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๒.๗ โรคพุ่มแจ้ พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด จำนวน ๑๒ ไร่ การระบาดการระบาดลดลง ๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมาพบ ๑๔ ไร่)

๒.๒.๘ โรคใบจุดน้ำตาล ไม่พบการระบาด การระบาดลดลง ๔๔ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมาพบ ๔๔ ไร่)

๒.๒.๙ โรคใบด่างมันสำปะหลัง พบการระบาด จำนวน ๗๖,๒๒๐.๕๐ ไร่ ในพื้นที่ ๑๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยภูมิ นครราชสีมา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี มหาสารคาม ระยอง ลพบุรี ศรีสะเกษ สระแก้ว สุรินทร์ และจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีพื้นที่ระบาดคงเหลือหลังการทำลาย จำนวน ๒๘,๗๕๐.๙๑๕ ไร่ แบ่งเป็น

๑) การทำลายทั้งหมด จำนวน ๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ ศรีสะเกษ ระยอง และจังหวัดมหาสารคาม

๒) การทำลายบางพื้นที่ จำนวน ๑๑ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ฉะเชิงเทรา ชลบุรี นครราชสีมา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี ลพบุรี สระแก้ว สุรินทร์ และจังหวัดอุบลราชธานี

๒.๒.๑๐ โรคใบไหม้ ไม่พบการระบาด

๒.๒.๑๑ โรคแอนแทรคโนส พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด จำนวน ๘ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๕ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมาพบ ๓ ไร่)

๒.๒ ศัตรูอ้อย

๒.๒.๑ หนอนกออ้อย พบการระบาดในพื้นที่ ๑ จังหวัด จำนวน ๑,๗๘๑ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๕๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๗๓๐ ไร่)

๒.๒.๒ เพลี้ยอ่อน พบการระบาดพื้นที่จังหวัดระยอง ในอ้อยอายุ ๔ – ๙ จำนวน ๒ ไร่ การระบาดลดลง ๑ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๓ ไร่)

๒.๒.๓ เพลี้ยแป้ง ไม่พบการระบาด การระบาดลดลง ๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒ ไร่)

๒.๒.๔ ตั๊กแตน พบการระบาดพื้นที่ ๑ จังหวัด ในอ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๑๙ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๒.๖ ด้วงหนวดยาว พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด จำนวน ๑,๗๗๓ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๓๕ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑,๗๓๘ ไร่)

๒.๒.๗ โรคกอตะไคร้ ไม่พบการระบาด การระบาดลดลง ๒ ไร่

๒.๒.๘ เพลี้ยหอยเกร็ด พบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด จำนวน ๙ ไร่ การระบาดลดลง ๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๑ ไร่)

๒.๒.๙ แมลงนูนหลวง พบการระบาดในพื้นที่ ๑ จังหวัด จำนวน ๒ ไร่ การระบาดคงที่

๑) อ้อยอายุน้อยกว่า ๔ เดือน จำนวน ๑ ไร่

๒) อ้อยอายุมากกว่า ๙ เดือน จำนวน ๑ ไร่

๒.๒.๑๐ จักจั่น พบการระบาดในพื้นที่ ๑ จังหวัด จำนวน ๓ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๓ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมาไม่พบ)

๒.๓ ศัตรูข้าวโพด

๒.๓.๑ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด (Fall armyworm) พบการระบาดในข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ จำนวน ๖,๑๔๙ ไร่ การระบาดลดลง ๒๒,๗๑๔.๘๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๔๔,๕๓๖.๒๘ ไร่)

๒.๓.๒ เพลี้ยอ่อน พบการระบาด ๑ จังหวัด จำนวน ๒๔ ไร่ การระบาดคงที่

๒.๓.๓ ตั๊กแตน ไม่พบการระบาด

๒.๓.๔ หนอนกระทู้ผัก พบการระบาด ๑ จังหวัด จำนวน ๑๗ ไร่ การระบาดลดลง ๔ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมาพบ ๒๑ ไร่)

๒.๔ ศัตรูสับปะรด...

๒.๔ ศัตรูสับปะรด

๒.๔.๑ โรคเหี่ยว พบการระบาดในพื้นที่จังหวัด ๒ จังหวัด จำนวน ๑๖๕ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๑๗ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๑๔๘ ไร่)

๒.๔.๒ เพลี้ยแป้ง พบการระบาด ๑ จังหวัด จำนวน ๖ ไร่ การระบาดเพิ่มขึ้น ๑ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมาพบ ๕ ไร่)

๓. การดำเนินงานในพื้นที่ระบาด

๓.๑ ศัตรูมันสำปะหลัง

๓.๑.๑ รณรงค์ควบคุมศัตรูมันสำปะหลังโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๒ ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืชที่ ๑ - ๙ ร่วมกับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนในพื้นที่เสี่ยง ดำเนินการผลิตขยายแตนเบียน *Anagyrus lopezi* แมลงช้างปีกใส และเชื้อราไตรโคเดอร์มา เพื่อควบคุมศัตรูมันสำปะหลังในพื้นที่โดยเตรียมการผลิตเพื่อปล่อย ๑,๗๕๔ จุด จุดละ ๒ ครั้ง ในปีงบประมาณ ๒๕๖๒

๓.๑.๓ แนะนำให้เกษตรกรที่มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังอายุน้อยกว่า ๕ เดือน บริเวณที่แสดงอาการโคนเน่าหัวเน่าและโดยรอบห่างออกไปประมาณ ๑ เมตร ไปเผาทิ้งทำลาย และหว่านปูนขาว หรือโรยเชื้อเชื้อราไตรโครเดอร์มาบริเวณรอบโคนต้นที่ขุดออกหรือกรณีระบาดรุนแรงมากใช้สารเคมีฟอสอีทิล อลูมิเนียม อัตรา ๕๐ กรัมต่อน้ำ ๒๐ ลิตร ราดต้นละ ๓๐๐ ซีซี หรือพ่นอัตรา ๑๕๐ กรัมต่อไร่ สำรวจติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่องในช่วงฝนชุกควรตรวจแปลงทุกวัน

๓.๑.๔ แนะนำให้เกษตรกรไถพรวนดินหลายๆ ครั้ง เพื่อทำลายตัวหนอนและดักแด้แมลงนูนหลวง รวมทั้งใช้เชื้อราเมตตาไรเซียมควบคุม โดยใส่ไปพร้อมท่อนพันธุ์ขณะปลูกหรือคลุกลงในพื้นดิน การใช้เชื้อราดินต้องมีความชื้นสูง หรือใส่ในช่วงฤดูฝนเพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโตได้ดี พร้อมทั้งให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

๓.๑.๕ สร้างการรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรและเกษตรกรเกี่ยวกับที่มา ความสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการระบาดของโรคใบด่างมันสำปะหลัง แนวทางเฝ้าระวัง และการป้องกันกำจัด

๓.๑.๖ จัดทำมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดโรคใบด่างมันสำปะหลัง แจ้งสำนักงานเกษตรจังหวัดใช้เป็นแนวทางการดำเนินการในพื้นที่ และรายงานผลการสำรวจติดตามสถานการณ์ทุกสัปดาห์

๓.๑.๗ ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้แก่สาธารณะชนเกี่ยวกับโรคใบด่างมันสำปะหลัง ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ Info graphic หนังสือพิมพ์ ทางสื่อออนไลน์ Motion, Facebook, Line, Website และสปอตวิทยุ

๓.๑.๘ ศึกษาและวางแผนการผลิตศัตรูธรรมชาติและชีวภัณฑ์ที่มีประสิทธิภาพในการกำจัดแมลงหวี่ขาวยาสูบพาหะนำโรคใบด่างมันสำปะหลัง

๓.๑.๙ ประสานงานกรมการค้าภายใน ออกประกาศคณะกรรมการส่วนจังหวัด ว่าด้วยราคาสินค้าและบริการ เรื่อง การควบคุมการขนย้ายต้นพันธุ์ ท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง

๓.๑.๑๐ ตรวจสอบข้อมูลพื้นที่อนุมัติทำลายและอนุมัติชดเชย ส่งสำนักงบประมาณ

๓.๒ อ้อย

๓.๒.๑ รณรงค์ควบคุมศัตรูอ้อยโดยวิธีผสมผสานในพื้นที่ที่อาจเกิดการระบาดของศัตรูอ้อย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ และสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับสถานการณ์การระบาดของศัตรูอ้อยในพื้นที่เสี่ยง และป้องกันก่อนเกิดการระบาดอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๒ แนะนำให้เกษตรกรทำการไถพรวนดินหลายๆ ครั้ง เพื่อทำลายหนอนแมลงนูนหลวง ดักแด้และด้วงหนวดยาว และใช้เชื้อราบิวเวอเรียและเชื้อราเมตตาไรเซียมควบคุม โดยใส่ไปพร้อมท่อนพันธุ์ขณะปลูกหรือคลุกลงในพื้นดิน การใช้เชื้อราดินต้องมีความชื้นสูง หรือใส่ในช่วงฤดูฝนเพื่อให้เชื้อราเจริญเติบโตได้ดี พร้อมทั้งให้เกษตรกรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

๓.๒.๓ แนะนำให้...

๓.๒.๓ แนะนำให้เกษตรกรปลูกอ้อยพันธุ์ต้านทานในฤดูการปลูกต่อไป และให้เกษตรกรไถดินขุดตอทิ้งไม่ให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของตัวอ่อนหนอนกออ้อยต่อไป

๓.๓ ข้าวโพด

๓.๓.๑ กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย ประสานงานติดตามสถานการณ์ศัตรูพืช ภายใต้กิจกรรมแปลงติดตามเฝ้าระวังศัตรูพืช เพื่อติดตามสถานการณ์ในพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของศัตรูข้าวโพด

๓.๓.๒ ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดผ่านเว็บไซต์กรมส่งเสริมการเกษตร กองส่งเสริมการอารักขาพืช และจัดการดินปุ๋ย และแจ้งเตือนเฝ้าระวังหนอนกระทู้ fall armyworm ซึ่งเป็นแมลงศัตรูพืชที่สำคัญของข้าวโพด ในพื้นที่ เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวังและติดตามสถานการณ์ศัตรูข้าวโพดอย่างต่อเนื่อง

๓.๔ สับปะรด

ประชาสัมพันธ์และแจ้งเตือนการระบาดของโรคเหี่ยวในสับปะรด เพื่อให้เกษตรกรเฝ้าระวังการระบาดของโรคเหี่ยวสับปะรดในพื้นที่ พร้อมทั้งแนะนำให้เกษตรกรใช้ไตรโคเดอร์มา และชุบหน่อพันธุ์ด้วยสารเคมีเพื่อป้องกันโรคฯ และรณรงค์ให้กำจัดเพลี้ยแป้งซึ่งเป็นพาหะของโรคเหี่ยวสับปะรด โดยให้เกษตรกรเฝ้าระวังโดยหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ

๔.การคาดการณ์ศัตรูพืช ในช่วงระหว่างวันที่ ๑๖ – ๒๒ มีนาคม ๒๕๖๓

ภาคเหนือ

- มันสำปะหลัง ได้แก่ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ไรแดง แมลงหวี่ขาวยาสูบ และโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- อ้อย ได้แก่ หนอนกออ้อย แมลงนูนหลวง จักจั่น หนอนกระทู้ข้าวลายจุด และโรคใบขาวอ้อย
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง
- สับปะรด ได้แก่ โรคเหี่ยว

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- มันสำปะหลัง ได้แก่ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง เพลี้ยหอย ไรแดง แมลงหวี่ขาวยาสูบ โรคโคนเน่าหัวเน่า และโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- อ้อย ได้แก่ จักจั่น และโรคใบขาวอ้อย
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง โรคกาบใบไหม้ และโรคใบไหม้แผลใหญ่
- สับปะรด ได้แก่ เพลี้ยแป้งสีชมพู

ภาคกลาง และภาคตะวันออก

- มันสำปะหลัง ได้แก่ เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง เพลี้ยหอย ไรแดง แมลงหวี่ขาวยาสูบ โรคโคนเน่าหัวเน่า โรคใบไหม้ และโรคใบด่างมันสำปะหลัง
- อ้อย ได้แก่ จักจั่น หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง โรคกาบใบไหม้ และโรคใบไหม้แผลใหญ่
- สับปะรด ได้แก่ เพลี้ยแป้ง และโรคเหี่ยว

ภาคใต้

- มันสำปะหลัง ได้แก่ โรคโคนเน่าหัวเน่า
- อ้อย ได้แก่ และโรคใบขาวอ้อย
- ข้าวโพด ได้แก่ หนอนกระทู้ข้าวโพดลายจุด โรคราน้ำค้าง โรคกาบใบไหม้ โรคฝักเน่า และโรคใบไหม้แผลใหญ่
- สับปะรด ได้แก่ เพลี้ยแป้ง และโรคเหี่ยว

กราฟแสดงสถานการณ์การระบาดศัตรูพืชไร่ ปี ๒๕๖๓
ภาพรวมทั้งประเทศ

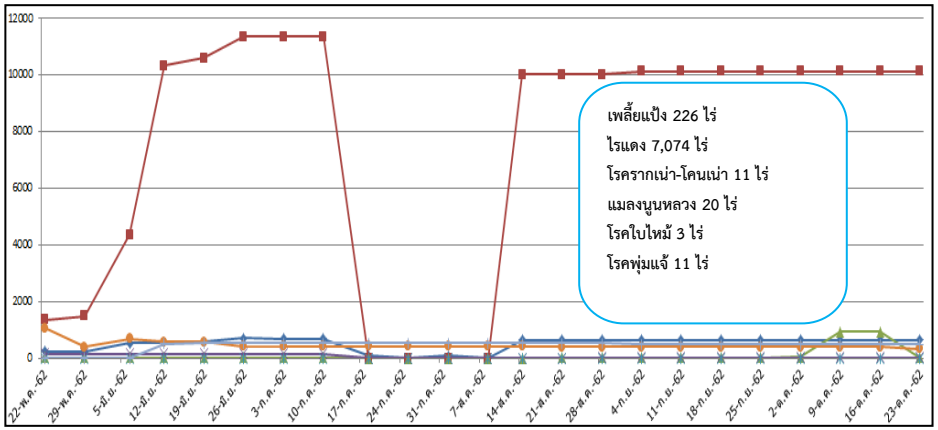

ศัตรูมันสำปะหลัง

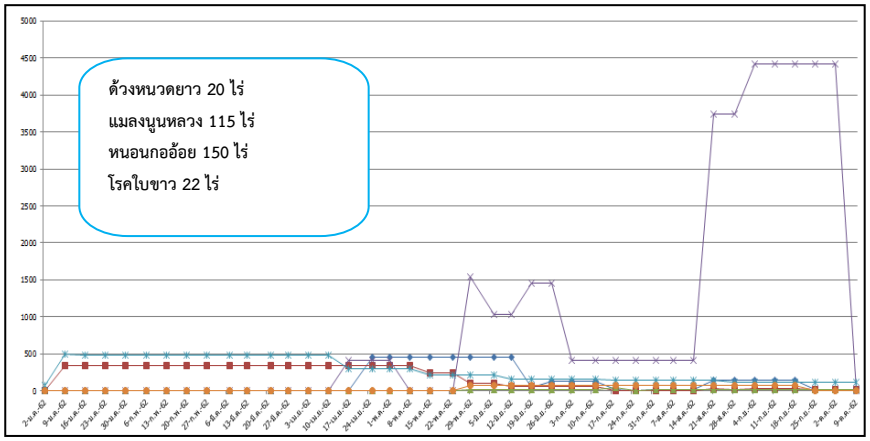

ศัตรูอ้อย

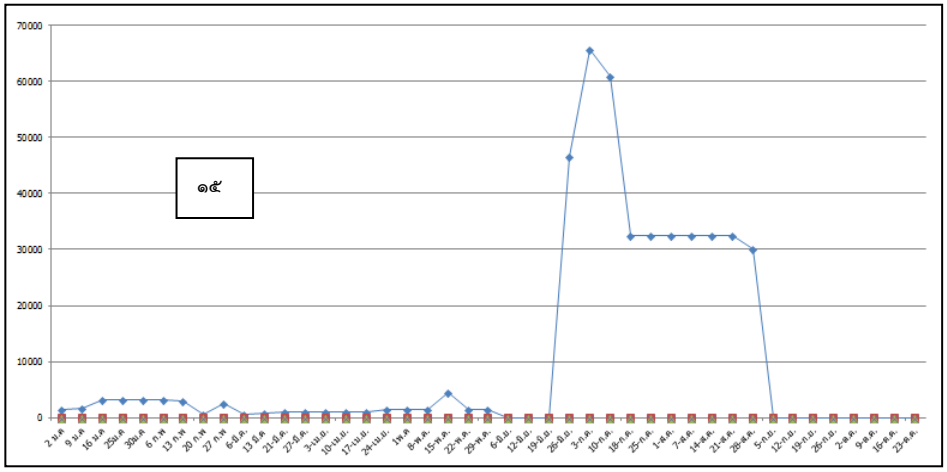

ศัตรูข้าวโพด

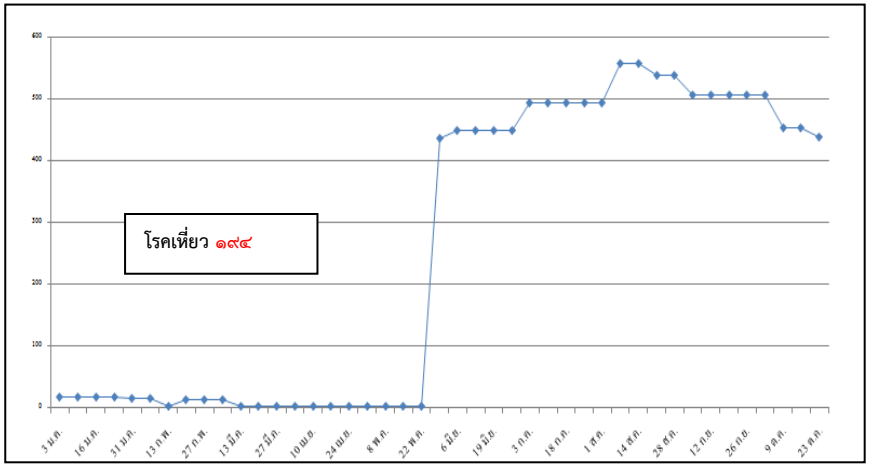

ศัตรูสับปะรด